

หลักปฏิบัติราชการที่ดี กับหลักความรับผิดชอบ ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เอกสารประกอบการสัมมนา

โครงการเสริมสร้างหลักปฏิบัติราชการที่ดีจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองให้แก่ประชาชน
หน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ครั้งที่ ๑ ของศาลปกครองสุพรรณบุรี

โดย นางสาวกิริณี จาระนูน ตำแหน่งตุลาศาลปกครองสุพรรณบุรี

วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ถ่ายทอดการอบรมด้วยระบบทางไกลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต **Webbex by cosco**

หมายเหตุ : เอกสารฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบในการสัมมนาเท่านั้น

ขอบเขตเนื้อหา

- ศาลปกครองและคดีปกครอง
- หลักการปฏิบัติราชการทางปกครอง
- หลักความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
- แนวปฏิบัติราชการที่ดีจากตัวอย่างคดีปกครองที่เกี่ยวข้อง

เขตอำนาจของศาลปกครองตามรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๑๙๗ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น
อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรอิสระซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรอิสระนั้น ๆ

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลปกครองให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ. ๒๕๔๒

คดีปกครอง

๑. คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด เนื่องจาก

- กระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือ
- ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือ
- ไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ หรือ
- โดยไม่สุจริต หรือ
- มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือ
- มีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือ
- เป็นการใช้อิทธิพลโดยมิชอบ

พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือ จนท. ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

๓. คดีพิพาทเกี่ยวกับการ**กระทำละเมิด**หรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือ จนท.

- อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือ

- จากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ. ๒๕๔๒

๔. คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๕. คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ้องคดีต่อศาล เพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด

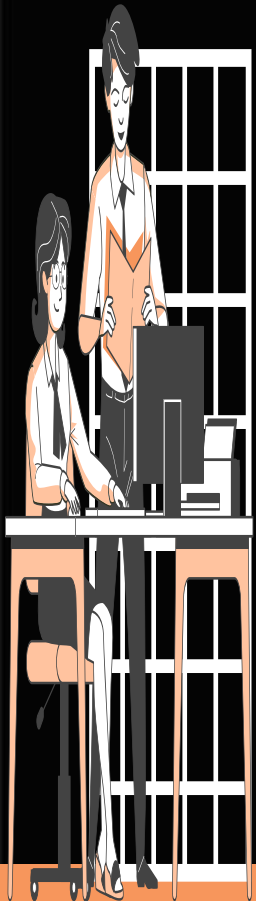
๖. คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง

หลักการปฏิบัติราชการทางปกครอง

หลักการปฏิบัติราชการทางปกครอง

1. เจ้าหน้าที่ไม่สามารถกระทำการใดไปกระทบสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลใดได้ เว้นแต่จะมีกฎหมาย (พ.ร.บ.) ให้อำนาจไว้
2. ในกรณีที่กฎหมายที่ให้อำนาจไว้นั้น กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการ หรือเงื่อนไขการใช้อำนาจไว้อย่างไร การใช้อำนาจในเรื่องนั้นก็จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการ หรือเงื่อนไข นั้น
3. หากการใช้อำนาจเรื่องนั้น มีกฎหมายเกี่ยวข้องหลายฉบับ การกระทำของเจ้าหน้าที่ก็จะต้องถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายนั้นทุกฉบับ
4. กรณีที่กฎหมายให้เป็นดุลพินิจกับเจ้าหน้าที่ การใช้อำนาจในเรื่องนั้น เจ้าหน้าที่ต้องใช้ดุลพินิจ และใช้ดุลพินิจโดยชอบ
5. ถูกตรวจสอบได้โดยศาลปกครอง

หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีปฏิบัติในการใช้อำนาจทางปกครอง
ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อพิจารณา
ที่สำคัญในการ
ใช้อำนาจทาง
ปกครอง

ผู้ใช้
อำนาจ

- ตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ ?
 - หลักความเป็นกลาง ?
-

รูปแบบ
ขั้นตอน
วิธีการ

- การรวบรวมข้อเท็จจริง ?
 - การให้โอกาสในการโต้แย้งแสดง
พยานหลักฐานอย่างเพียงพอ ???
 - การประชุม/องค์ประชุม /มติ ?
 - ระยะเวลาในการพิจารณา ?
 - รูปแบบ
-

ดุลพินิจ

- ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ?
 - ดุลพินิจไม่ชอบด้วยกฎหมาย ?
-

หลักความเป็นกลาง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๑๓ บัญญัติว่า เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

- (๑) เป็นคู่กรณีเอง
- (๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี
- (๓) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใดๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- (๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทน หรือตัวแทนของคู่กรณี
- (๕) เป็นเจ้านี่หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี
- (๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อกฎหมาย : ความเป็นกลาง (ต่อ)

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือ
กรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมี**สภาพร้ายแรงอันอาจ**
ทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการ ผู้นั้นจะทำการ
พิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

หลักความรับผิดชอบทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประมวล
กฎหมาย
แพ่งและ
พาณิชย์

พระราชบัญญัติ
ความรับผิดทาง
ละเมิดของ
เจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙

ระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยหลักเกณฑ์
การปฏิบัติเกี่ยวกับ
ความรับผิดทาง
ละเมิดของ
เจ้าหน้าที่ พ.ศ.
๒๕๓๙

“ละเมิด”

มาตรา ๔๒๐

ประมวลกฎหมายแพ่ง

และพาณิชย์

01

ทำโดย
ผิดกฎหมาย

03

เกิดความ
เสียหาย

02

จงใจหรือ
ประมาท
เลินเล่อ

04

ความเสียหาย
เป็นผลจาก
การกระทำ
นั้น

พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

- ❖ **มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง** หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้
- ❖ **มาตรา ๕ วรรคสอง** ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง
- ❖ **มาตรา ๖** ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้

ละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ???

ต้องฟ้องผู้ใด
เจ้าหน้าที่ หรือ หน่วยงาน ???

เจ้าหน้าที่ทำละเมิด ต้องฟ้องใคร ???

ม.๕ วรรคหนึ่ง

ฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้
โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

- หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้**กระทำในการปฏิบัติหน้าที่**

เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดต้องรับผิดชอบหรือไม่ ???

มาตรา ๖

ฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง
แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้

- ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่**มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่** เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการนั้น**เป็นการเฉพาะตัว**

ฟ้อง
กระทรวง
การคลัง
กรณี จนท.
ไม่สังกัด
หน่วยงาน
ของรัฐใด

ตาม ป.พ.พ.

เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดต้องรับผิดชอบหรือไม่ ???

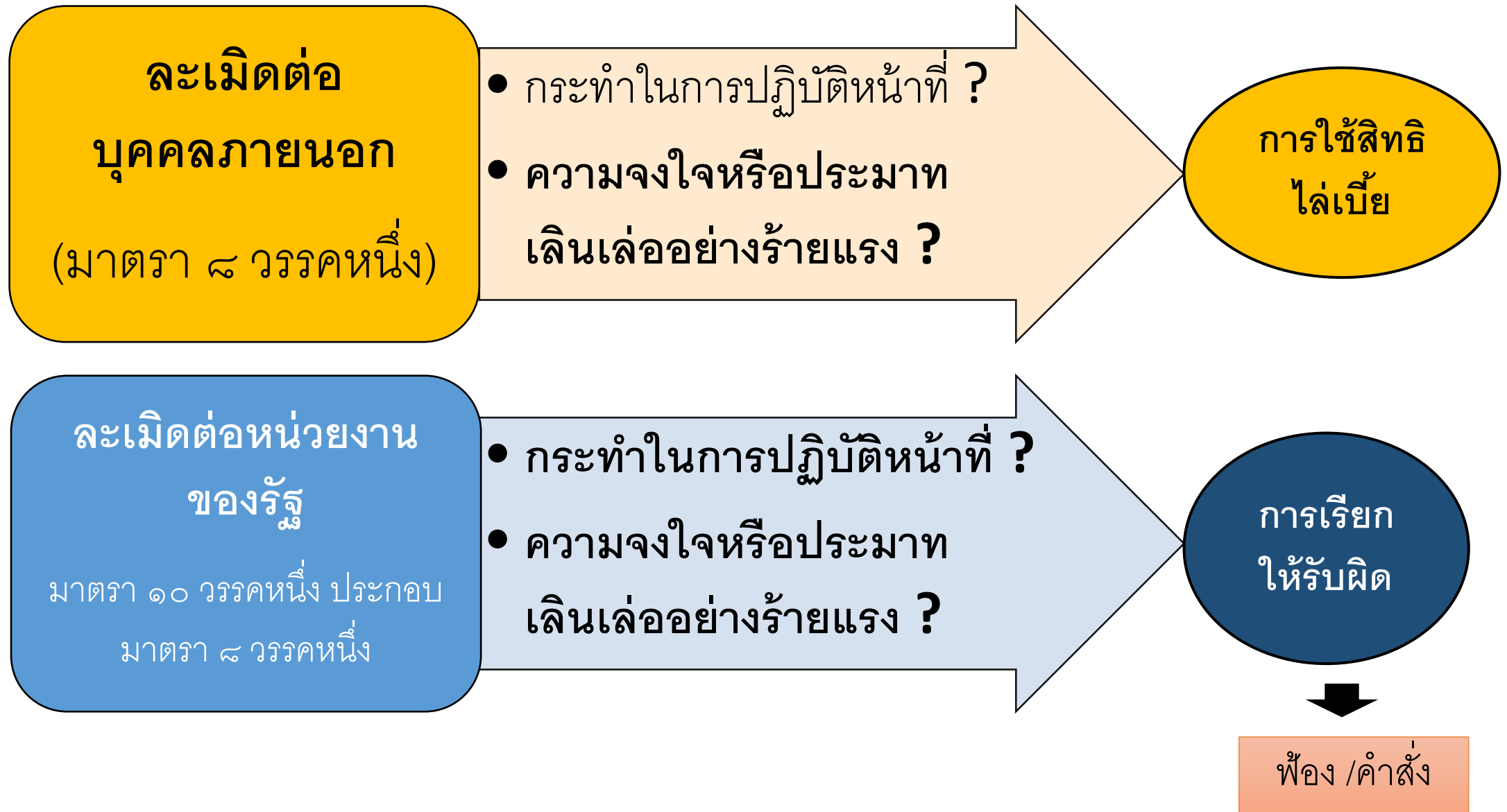
มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง

- ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบ ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่
- ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้
- ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วย **ความจงใจ หรือ ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**

มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง

- ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำ**ละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ**
- ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่
- ถ้าเป็นการ**กระทำในการปฏิบัติหน้าที่**
- การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ **ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม**

เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิด ต้องรับผิดชอบหรือไม่ ???

ข้อพิจารณา พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

- ❖ “เจ้าหน้าที่” หรือไม่ ???
- ❖ กระทำ “ละเมิด” หรือไม่ ???
- ❖ ละเมิดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือ ละเมิดที่ไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ???
- ❖ ละเมิดต่อหน่วยงานรัฐ หรือ ละเมิดต่อบุคคลภายนอก ???
- ❖ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายหรือค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ เพียงใด ???

ลักษณะการกระทำ

ไม่ประมาทเลินเล่อ

ประมาทเลินเล่อ

ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

จงใจ

ไม่เป็นละเมิด	เป็นละเมิด แต่ไม่ต้องรับผิด	เป็นละเมิด และต้องรับผิด	
ไม่ประมาทเลินเล่อ	ประมาทเลินเล่อ เล็กน้อย/ธรรมดา	ประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรง	จงใจ
ใช้ความระมัดระวังเพียง วิญญูชน พึงกระทำ	ใช้ความระมัดระวัง แต่ใช้ไม่เพียงพอ	ไม่ใช้ความระมัดระวังเลย หากใช้เพียงเล็กน้อย ก็จะสามารถป้องกัน ความเสียหายได้	จงใจ/เจตนา ให้เสียหาย

เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบละเมิดเมื่อ

เจ้าหน้าที่
กระทำละเมิด

+

และ กระทำโดยจงใจ หรือ
ประมาทเลินเล่อ
อย่างร้ายแรง

๑. ทำโดยผิดกฎหมาย

๒. จงใจหรือประมาทเลินเล่อ

๓. เกิดความเสียหาย

๔. ความเสียหาย
เป็นผลจากการกระทำนั้น

ผู้ทำละเมิดต้องใช้ค่าสินไหม
ทดแทนความเสียหาย

* รับผิดเท่าไร อย่างไรต้องพิจารณา

๑. ระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ

๒. ความผิดหรือความบกพร่องของ

• หน่วยงานของรัฐ

• ระบบการดำเนินงานส่วนรวม

๓. ความเป็นธรรมในแต่ละกรณี

๔. รับผิดเฉพาะส่วนของตน

(ไม่ใช่หลักลูกหนี้ร่วม)

การไล่เบี้ยเรียกค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่

ไม่ประมาท
เล็กน้อย

ไม่เป็นละเมิด

เจ้าหน้าที่
ไม่ต้องรับผิดใด ๆ

ประมาทเล็กน้อย
ธรรมดา

หน่วยงานของรัฐต้องรับผิด
หรือ
ความเสียหายเป็นพับ
กับหน่วยงานของรัฐ

เจ้าหน้าที่
ไม่ต้องรับผิดใด ๆ

กระทำโดยจงใจ
หรือประมาทเล็กน้อย
อย่างร้ายแรง

เจ้าหน้าที่ต้องรับผิด

- พิจารณาความรับผิดจาก
 1. ระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ
 2. ความผิดหรือความบกพร่องของ
 - หน่วยงานของรัฐ
 - ระบบการดำเนินงานส่วนรวม
 3. ความเป็นธรรมในแต่ละกรณี
 4. รับผิดเฉพาะส่วนของตน
(ไม่ใช่หลักลูกหนี้ร่วม)

“จงใจ”

- **จงใจ** คือ จงใจให้เขาเสียหาย
- **จงใจ** คือ จงใจให้เขาเสียหาย รู้สำนึกของการกระทำว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น แต่ไม่หมายเลยไปถึงกับว่าจะต้องเจาะจงให้เกิดผลเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เช่นการกระทำโดยเจตนาในทางอาญา

ฎ ๑๑๐๔/๒๕๐๙ อ้างว่าจำเลยไม่มีเจตนาฆ่าผู้ตาย จึงไม่มีความจงใจทำละเมิดนั้น เป็นการเลียงเจตนารมณีกฎหมาย เพราะการที่จำเลยใช้มีดแทงผู้ตาย ก็ได้ชื่อว่าทำละเมิด แต่การละเมิดนั้นถึงกับมีเจตนาจะฆ่าหรือทำให้ตายโดยไม่มีเจตนา นั้น เป็นเรื่องของเจตนาในทางอาญา การเจตนากระทำกับการจงใจกระทำจะตีความอนุโลมอย่างเดียวกันหาได้ไม่

- **กรณีทุจริต** เป็นการกระทำโดยจงใจ

ตัวอย่างคดี : การกระทำโดย “จงใจ”

ป้ายประชาสัมพันธ์งานวันสงกรานต์

พุดนั่ม ยิ้มหวาน บริการดี
สืบสานปีใหม่ไทย
ห่วงใยพี่น้องชาว...

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด...

ทำป้ายไวเนลที่มีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล

- สตง. ตรวจสอบ พบว่า นายก อบจ. เบิกจ่ายเงินเป็นค่าจ้าง จัดทำป้ายผ้าไวเนล ประชาสัมพันธ์ ที่มีข้อความเพียงว่า “พุดน้อม ยิ้มหวาน บริกาารดี สืบสานปีใหม่ไทย ห่วงใยพี่น้องชาว...” โดยมีชื่อ ตำแหน่ง และรูปภาพของนายก อบจ.
- แต่ไม่มีข้อความหรือรูปภาพที่สามารถสื่อหรือบ่งบอกให้เห็นถึงกิจกรรมโครงการจัดงาน ประเพณีสงกรานต์ อันไม่อาจถือได้ว่าเป็นกิจการภายในเขต อบจ. ตาม พ.ร.บ. อบจ.
- ป้ายดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือหนังสือสั่งการของ มท. ที่กำหนดว่า ไม่สมควรตั้งงบประมาณในลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล
- พฤติการณ์ดังกล่าว ถือเป็นการกระทำด้วยความ **จงใจ** และก่อให้เกิดความเสียหายต่อ อบจ.
- จึงเป็นการกระทำละเมิดและต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ อบจ.

ไม่ตรวจรับงานจ้างก่อนที่จะรับมอบงาน และมีการรับช่วงงานก่อสร้างจากผู้รับจ้าง

- กรณีที่ อบต. ได้รับความเสียหายเนื่องจากได้รับงาน ที่ว่าจ้างไม่ถูกต้องครบถ้วนตามที่กำหนดในสัญญา (ใช้วัสดุไม่ถูกต้องครบถ้วนตามแบบแปลน)
- ข้อเท็จจริงรับฟังว่า ประธานกรรมการบริหาร อบต. เป็นประธานคณะกรรมการตรวจงานจ้างด้วย
- ช่างผู้ควบคุมงานและผู้รับจ้างให้ถ้อยคำ่ว่า ประธานคณะกรรมการตรวจการจ้างรับช่วงงานก่อสร้างจากผู้รับจ้างมาดำเนินการ ด้วยตนเอง
- คณะกรรมการตรวจการจ้างไม่ทำการตรวจสอบก่อนที่จะรับมอบงานก่อสร้าง

- การที่คณะกรรมการตรวจการจ้างไม่ได้ทำการตรวจสอบรายละเอียดของรูปแบบและรายการรายละเอียดแห่งสัญญาจ้าง ก่อนที่จะรับมอบงานก่อสร้าง ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย
- ถือได้ว่าเป็นการทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน ของทางราชการในการตรวจการจ้างงานก่อสร้าง อันเป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ
- คณะกรรมการตรวจการจ้างจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่ง พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ประมาทเลินเล่อ

- **ประมาทเลินเล่อ** คือ การกระทำโดยไม่เจตนา แต่เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจะต้องมีตาม**วิสัยและพฤติการณ์** ผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้เพียงพอไม่ (สคก.)
- “กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังรอบคอบตามควรแก่กรณี ที่วิญญูชนพึงใช้ในสถานการณ์เช่นนั้น”

วิสัย หมายถึง สภาพเกี่ยวกับตัวผู้กระทำ เช่น การเป็นเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่/ชั้นผู้น้อย เป็นผู้ประกอบวิชาชีพ /ผู้เชี่ยวชาญ ด้านใดด้านหนึ่ง รวมถึงระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่

พฤติการณ์ หมายถึง เหตุภายนอก หรือปัจจัยแวดล้อมตัวผู้กระทำซึ่งอาจมีผลต่อระดับความระมัดระวัง และทำให้การใช้ความระมัดระวังของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไป เช่น สภาพสถานที่ทำงาน จำนวนประชาชนที่มาติดต่อเจ้าหน้าที่

ตัวอย่างคดี : ประมาทเลินเล่อ (ธรรมดา)

- เก็บรักษาทรัพย์สินที่มีค่าของทางราชการไว้ที่เดียวกันกับทรัพย์สินที่มีค่าของตนเอง
- คำพิพากษาศาลปกครองกลางที่ ๑๐๔๔/๒๕๕๐ การที่ผู้ฟ้องคดีวางกระเป๋าเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กไว้ที่ชั้นวางของตามสภาพที่เป็นอยู่ภายในห้องพักและวางไว้ใกล้เคียงกับทรัพย์สินที่มีค่าของตนเอง เป็นการเก็บรักษาทรัพย์สินของทางราชการ ดังเช่นวิญญูชนพึงกระทำในสภาวะการณ์และสถานที่เช่นนั้น และไม่อาจถือได้ว่าเป็นการเก็บรักษา โดยขาดความระมัดระวังอย่างผิดปกติ

ประเภท lesion อย่างร้ายแรง

- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.)

ประเภท lesion อย่างร้ายแรง คือ กระทำโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้หรือหากความระมัดระวังสักเล็กน้อยก็คงได้คาดการณ์การอาจเกิดความเสียหายเช่นนั้น

- อ.วรพจน์ฯ

- **ประเภท lesion อย่างร้ายแรง** คือ การกระทำโดยรู้สึกอยู่แล้วว่าเป็นการเสี่ยงที่จะเกิดภัยหรือความเสียหาย แต่ยังขึ้นทำลงโดยคิดว่าสามารถหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดภัยหรือความเสียหายขึ้นได้ ผู้กระทำเพียงแต่คาดหวังว่าผลอาจเกิดขึ้นได้โดยไม่แน่ว่าจะเกิด และคิดว่าคงสามารถหลีกเลี่ยงผลนั้นได้

- อ.วรเจตน์ฯ

การกระทำที่เกือบจะเป็นเจตนาถึงเห็นผล คือ ผู้กระทำแม้ไม่ได้เจตนา แต่ก็ไม่ได้ใช้ความระมัดระวัง แม้แต่นิดเดียว เป็นการกระทำที่ผู้กระทำเสี่ยงทำลงไปที่รู้ว่าอาจจะเกิดความเสียหาย

แนวคำพิพากษาศาลฎีกา : ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

- **ฎ ๑๗๘๙/๑๕๑๘** คว้นไฟอันเกิดจากไฟไหม้เศษปอจากโรงงานของจำเลยถูกลมพัดลอยไปครอบคลุมผิวจราจรเป็นเหตุให้รถจักรยานยนต์ชนท้าย
- ซึ่งก่อนหน้านี้นี้กลุ่มคว้นไฟอันเกิดจากการเผาเศษปอของจำเลยได้เคยถูกลมพัดพาไปครอบคลุมถนนเป็นเหตุให้รถยนต์เกิดชนกันมาแล้ว ๒-๓ ครั้ง
- แต่ไม่ปรากฏว่าจำเลยวางมาตรการป้องกัน คงปล่อยปละละเลยให้เหตุการณ์เป็นเช่นเดิมกระทั่งได้เกิดเหตุคดีนี้อีก
- พฤติการณ์ไม่เป็นเหตุสุดวิสัยเพราะจำเลยย่อมทราบดีว่าลมอาจจะพัดพาเอาคว้นไฟไปครอบคลุมผิวจราจรได้ ซึ่งจำเลยอาจจะป้องกันได้โดยย้ายบ่อเผาเศษปอให้ห่างไกลพอที่ลมไม่สามารถจะพัดพาคว้นไฟมาถึงบริเวณที่เกิดเหตุได้ จำเลยก็หาได้กระทำเช่นนั้นไม่
- คดีจึงฟังได้ว่าจำเลยได้**ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**เป็นเหตุให้โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหาย จำเลยต้องรับผิดชอบ

ตัวอย่างคดี : ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๒๑/๒๕๕๘ (ประชุมใหญ่)

- การกระทำที่จะถือว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หมายถึง
 - การกระทำโดยมิได้เจตนา
 - แต่เป็นการกระทำซึ่งบุคคลพึงคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้
 - และหากได้ใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อย ก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้
 - แต่กลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นเลย

ตัวอย่างคดี : การกระทำโดย “ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง”

• คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓๘-๓๓๙/๒๕๔๙

กรรมการตรวจรับพัสดุในงานซื้อหรืองานจ้าง ลงชื่อตรวจรับสินค้าโดยไม่ได้ตรวจสินค้าจริง เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

• คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๖๗/๒๕๕๐

ผู้ควบคุมงานก่อสร้างถนนไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ผู้ควบคุมงานตามที่ระเบียบกำหนดไว้ ถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ลักษณะที่ถือเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

1. เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานอย่างมาก
2. ไม่ใช้ความระมัดระวัง หากใช้เพียงเล็กน้อยก็จะสามารถป้องกันความเสียหายได้
3. ไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันความเสียหาย
4. มีตัวอย่าง และการเตือน

ถ้าล้าพั้งความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย มีเหตุอื่นด้วยจึงเกิดความเสียหาย ไม่เป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐/๒๕๕๒

ประมาทเลินเล่อ หรือ ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ???

- คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐/๒๕๕๒ การกระทำที่จะถือว่าเป็นการกระทำการด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงนั้น หมายถึง การกระทำโดยมิได้เจตนา แต่เป็นการกระทำซึ่งบุคคลพึงคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ และหากใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อย ก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้ แต่กลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นเลย
- ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า
 - ขับรถเร็วกว่าที่กฎหมายกำหนด
 - มีรถยนต์บรรทุกกระบะเร่งเครื่องแซงรถยนต์บรรทุกสิบล้อเข้ามาในช่องทางเดินรถของผู้ฟ้องคดีอย่างกะทันหันในระยะกระชั้นชิด จนเกิดเหตุรถชน

- แม้จะรับฟังได้อย่างที่กล่าวอ้างว่าขับรถเร็วเกินกว่าที่แท้จริง
- แต่ก็มีได้แสดงให้เห็นว่า ในภาวะที่มีรถยนต์บรรทุกกระบะเร่งเครื่องแข่งรถยนต์บรรทุกสิบล้อเข้ามาในช่องทางเดินรถของผู้ฟ้องคดีอย่างกะทันหัน
ผู้ฟ้องคดีอาจใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อยอย่างไร ก็อาจป้องกันมิให้รถยนต์เกิดความเสียหายได้ แต่ผู้ฟ้องคดีกลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นเลย
- เพราะการที่ผู้ฟ้องคดีขับรถมาด้วยความเร็วเกินกว่าที่แจ้งเพียงประการเดียว ยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าเป็นสาเหตุให้เกิดเหตุละเมิดในครั้งนี้ เนื่องจากข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่ามีรถยนต์บรรทุกกระบะขับแข่งรถยนต์บรรทุกสิบล้อเข้ามาในช่องทางเดินรถของผู้ฟ้องคดีในระยะกระชั้นชิดด้วย
- ดังนั้น จึงเห็นว่าข้อเท็จจริงยังไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีขับรถด้วยความประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรง

ประมาทเล็กน้อย หรือ ประมาทเล็กน้อยอย่างร้ายแรง ???

- ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้เดินทางจากอำเภอชัยบาดาลไปรับเงินจำนวน ๕๖๐,๒๗๖ บาท จาก สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลพบุรี ซึ่งได้รับเป็นเงินสด
- ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้นำเงินใส่กระเป๋าเอกสารและเดินทางกลับอำเภอชัยบาดาลด้วยรถยนต์ส่วนตัว
- ในระหว่างเดินทาง แวะรับประทานอาหารกลางวัน โดยนำกระเป๋าใส่เงิน ไว้ในรถและล็อคประตูรถยนต์ไว้
- รถยนต์ดังกล่าวจอดอยู่ริมบาทวิถีห่างจากร้านอาหารประมาณ ๒๕ เมตร และสามารถมองเห็นได้จากร้านอาหาร
- ใช้เวลารับประทานอาหารประมาณ ๒๐ นาที
- เมื่อกลับมาที่รถ ก็พบว่าประตูรถยนต์ถูกรัดและกระเป๋าใส่เงินสูญหายไปแล้ว

อ. 921/2558 (ป) ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ???

- ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง
- ศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่พิจารณาแล้วเห็นว่า
- คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นมีเหตุผลรับฟังได้หรือไม่
- โดยมีประเด็นที่ต้องพิจารณาก่อนว่า คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงิน ๓๙๘,๒๘๔ บาท และคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงิน ๑๖๑,๙๙๒ บาท เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่
- เมื่อพิจารณาตาม พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง
- จึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองกระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เห็นว่า จากข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีเจตนาที่จะทำให้เงินสูญหาย จึงไม่เป็นการกระทำด้วยความจงใจ

- จึงมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาเฉพาะว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เห็นว่า

การกระทำที่จะถือว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงนั้น
หมายถึง การกระทำโดยมิได้เจตนา แต่เป็นการกระทำซึ่งบุคคลพึงคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ และหากได้ใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้ แต่กลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นเลย

- พิเคราะห์แล้วเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้เก็บเงินไว้ในกระเป๋าเอกสารซึ่งไม่สามารถมองเห็นได้จากภายนอกกว่าในกระเป๋าใส่เงินไว้ และเมื่อไปรับประทานอาหาร ก็ได้นำกระเป๋าใส่เงินไว้ในรถยนต์และลืมนำมาด้วยแล้ว
- เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ใช้ความระมัดระวังในการเก็บรักษาเงินตามสมควรแล้ว

แต่มีข้อพิจารณาเพิ่มเติมว่า

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังอาจเพิ่มความระมัดระวังให้มากกว่านี้ได้

เช่น อาจนำกระเป๋าใส่เงินติดตัวไปด้วยในระหว่างรับประทานอาหาร

หรือในระหว่างที่รับประทานอาหาร ก็อาจให้คนหนึ่งเฝ้ากระเป๋าใส่เงินไว้ได้

จึงอาจมีข้อพิจารณาว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีความประมาทเลินเล่อ

ในการเก็บรักษาเงินหรือไม่ ???

หรือควรรับเงินด้วยวิธีอื่นที่ปลอดภัยมากกว่ารับเป็นเงินสด ???

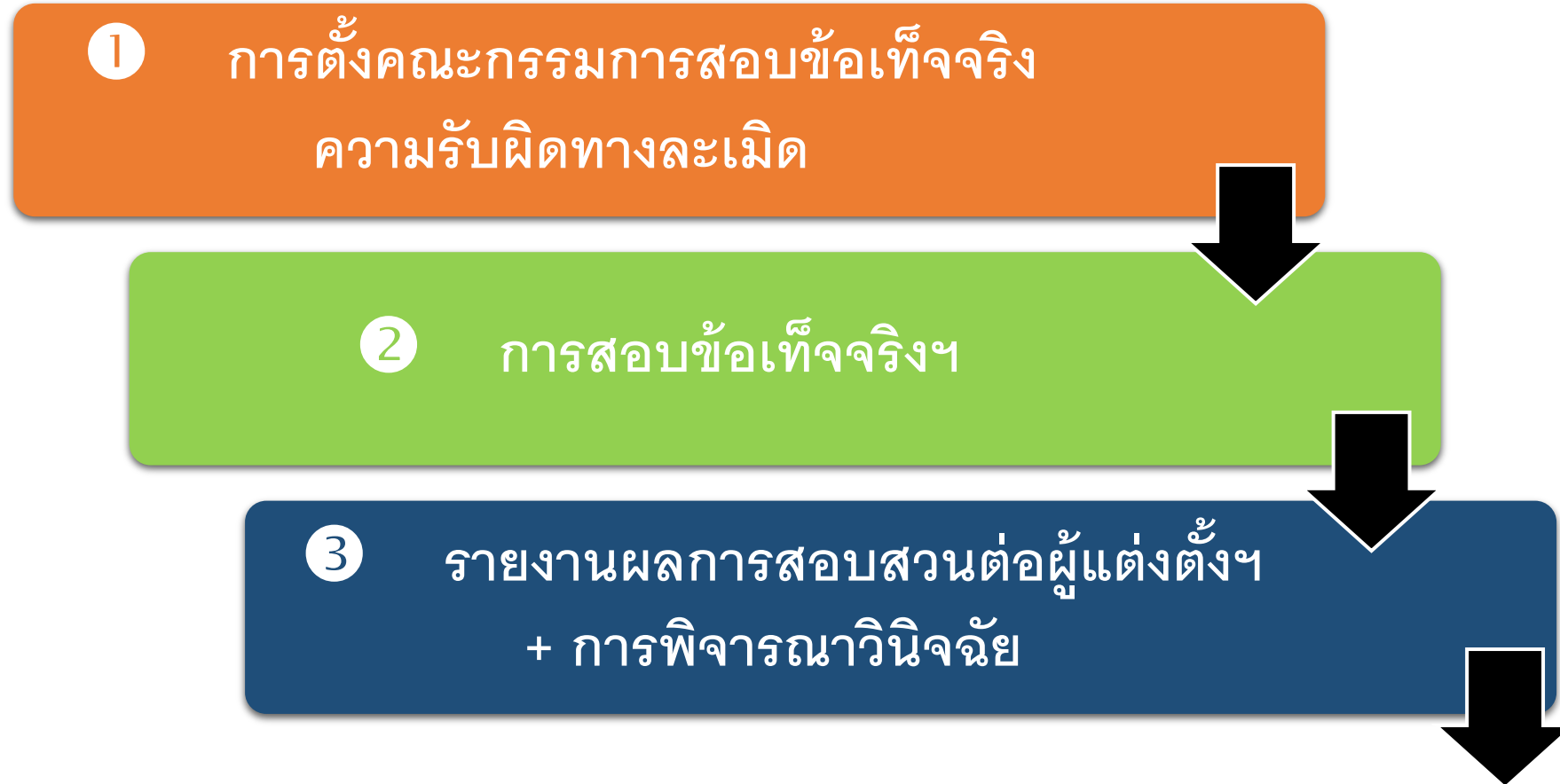
- แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเป็นความประมาทเล็กน้อย
- ความประมาทเล็กน้อยดังกล่าว ก็ทำให้เป็นความประมาทเล็กน้อยอย่างร้ายแรงไม่ เพราะพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองแสดงให้เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ใช้ ความระมัดระวังแล้ว มิใช่ไม่ใช้ความระมัดระวังเสียเลย

- ที่ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองควรใช้วิธีโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร หรือซื้อตราฟ หรือ ตั๋วแลกเงิน แล้วไปเบิกเงินสด ณ ธนาคารท้องที่ในอำเภอชัยบาดาลจะปลอดภัยกว่า การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเลือกวิธีถือเงินสดเป็นการละเว้นการปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย ถือเป็นการประมาทเล็กน้อยอย่างร้ายแรงนั้น
- เห็นว่า วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้าง มีความรัดกุมมากกว่าและมีความเสี่ยงน้อยกว่า วิธีการของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง
- แต่ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่ได้กำหนดวิธีการไว้โดยเฉพาะ
- ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงสามารถเลือกวิธีการเก็บรักษาและนำเงินกลับสำนักงานตามที่เหมาะสมสมควรได้

- นอกจากนั้น วิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดียังไม่รับประกันว่าเงินจะไม่ถูกขโมย เงินยังอาจถูกขโมยได้ เช่น ถ้าผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้เบิกเงินสดจากธนาคารท้องถิ่นในอำเภอ ชัยบาดาลแล้ว ในระหว่างการนำเงินสดไปเก็บรักษา ก็ยังมีความเสี่ยงที่จะถูกขโมยได้เสมอ
- ดังนั้น ไม่ว่าจะใช้วิธีการใด ก็ยังมีความเสี่ยงที่เงินจะถูกขโมยได้
- การพิจารณา จึงต้องพิจารณาที่พฤติการณ์ในการเก็บรักษาเงินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองว่า ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการเก็บรักษาเงินหรือไม่ มากกว่าการพิจารณา ในประเด็นเรื่องวิธีการในการเก็บรักษาเงินและนำเงินกลับไปของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

- เมื่อพิจารณาว่าตามสมควรในการเก็บรักษาเงินแล้ว แม้วิธีการที่ใช้จะมีความปลอดภัยน้อยกว่า วิธีการที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้าง ก็ไม่ถือว่าเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง
- ข้อวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ถูกต้อง
- การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

กระบวนการหาผู้รับผิดทางละเมิด

กระบวนการหาผู้รับผิดชอบทางละเมิด (ต่อ)

4 การส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบสำนวน

5 การออกคำสั่งตามความเห็นของ
กระทรวงการคลัง

6 การฟ้องคดี กรณีเจ้าหน้าที่ไม่ชำระเงิน

*** ระยะเวลาการใช้
สิทธิเรียกร้อง /อายุความ

การดำเนินการตาม

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ
เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการสอบสวนความรับผิดทางละเมิด

การรายงานความเสียหายและการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

จำนวน และองค์ประกอบ (ข้อ๘) ผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ (ระเบียบฯ ข้อ ๘ ข้อ ๑๒/๑)
- ผู้กำกับดูแลสั่งเปลี่ยนแปลงกรรมการ/แต่งตั้งแทน

กรณีที่ต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ (ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑) /กรรมการต้องเป็นกลางหรือไม่มีสภาพ
ร้ายแรงตาม ม.๑๓ และ ม.๑๖ พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

การสอบสวน

รวบรวมพยานหลักฐาน

การให้โอกาสโต้แย้ง (ข้อ ๑๕ ระเบียบฯ สร. + ม. ๓๐ พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

การรายงานผลการสอบสวน (แบบ สล. ๒)

โดยต้องพิจารณาว่ามีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดหรือไม่ และจะต้องรับผิดจำนวนเท่าใด

การพิจารณา/วินิจฉัยรายงานผลการสอบสวน

เห็นชอบ --- รายงานกระทรวงการคลัง ก่อนออกคำสั่ง (ระเบียบ ข้อ ๑๗)

---- ออกคำสั่ง ในกรณีเป็นความเสียหายที่ไม่ต้องรายงาน ฯ แล้วรายงานตามแบบ

เมื่อรายงานแล้วให้เตรียมการในการออกคำสั่ง อย่าให้ขาดอายุความ

**แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ
ตามประเภทสำนวนการสอบสวน**

**ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค. 0406.7/ ว 56
ลงวันที่ 12 กันยายน 2550)**

ประเภทจำนวนการสอบสวน

1. ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน (ส.1)

2. ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ส.2)

3. คนร้ายทำการโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย (ส.3)

4. อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้ (ส.4)

5. อุบัติเหตุ (ส. 5)

แบบในการสอบสวน

สล. 1

บันทึกการสอบสวน (บันทึกการสอบถ้อยคำบุคคล)

- ผู้ถูกสอบสวน (ผู้ถูกกล่าวหา)
- บุคคลอื่น ๆ

สล. 2

รายงานการสอบสวน

- ข้อเท็จจริง
- ผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด สรุปลงพยานหลักฐาน (พยานบุคคล/เอกสาร/วัตถุ)
- ข้อกฎหมาย
- ความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด + เหตุผลประกอบการพิจารณา
- ความเห็นผู้สั่งแต่งตั้ง

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด มีหน้าที่จะต้องสอบสวนเพื่อให้ได้ความว่าข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า

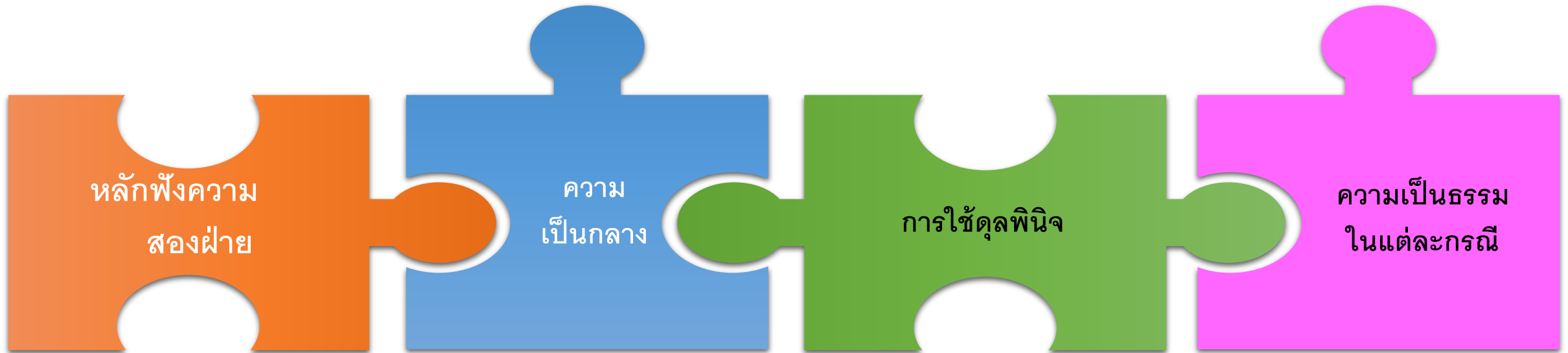
๑. มีเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบหรือไม่ ใครบ้าง ???
๒. จำนวนความเสียหายที่เจ้าหน้าที่แต่ละคนจะต้องรับผิดชอบ ???

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๖๖

ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐

หลักกฎหมายที่ต้องคำนึงในการสอบสวน

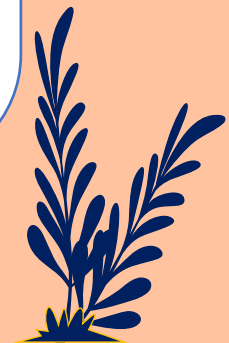
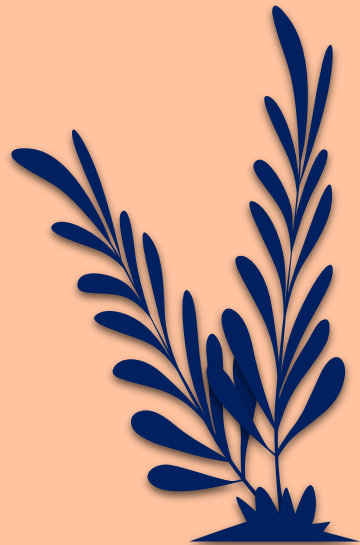

* การให้โอกาสทราบ
ข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ
และให้โอกาสชี้แจงโต้แย้ง
แก้ข้อกล่าวหา

- คู่กรณี
- มีสภาพร้ายแรง
อันอาจทำให้การ
พิจารณาทางปกครอง
ไม่เป็นกลาง

การส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสำนวน

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบ
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้
กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๔ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

- กระทรวง ทบวง กรม หรือ
- ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม
- ราชการส่วนภูมิภาค
- ราชการส่วนท้องถิ่น
- รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา
- และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๓๙

ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐไม่ต้องรายงาน ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ (ข้อ ๕)

๕.๑ ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ

ครั้งละไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาท)

๕.๒ ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ ครั้งละเกินกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
สำหรับความเสียหายประเภท

- ๕.๒.๑ - ความเสียหายจากสาเหตุทั่วไป ที่มีได้มีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชี หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุเพลิงไหม้ ทรัพย์สินเสียหายหรือสูญหาย เป็นต้น และ
 - หน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้ต้องรับผิด ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตั้งแต่ร้อยละ ๗๕ ของความเสียหายทั้งหมด

➤ ๕.๒.๒ - ความเสียหายที่มีสาเหตุจากการทุจริต และ

- หน่วยงานของรัฐได้พิจารณา ให้ผู้ทุจริตรับผิดชอบใช้เต็มจำนวนความเสียหายและพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องซึ่งกระทำโดยจงใจ/ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหาย

➤ ๕.๒.๓ - ความเสียหายที่มีได้เกิดจากการทุจริต แต่มีสาเหตุจากเงินขาดบัญชี หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบมติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ และ

- หน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้กระทำโดยจงใจ/ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหาย

๕.๓ ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ

ตัวอย่างคดีปกครอง

ใช้จ่ายงบประมาณโดยไม่ชอบ

:กรณีการจัดซื้อหนังสือและสื่อการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล

- การจัดซื้อหนังสือและสื่อการเรียนการสอน ที่มีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด อ.

- กรณีการจัดซื้อหนังสือและสื่อการเรียนการสอน ที่มีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล มีการนำสต็อกเกอร์รูปภาพคณะผู้บริหารท้องถิ่น และรูปภาพสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาปิดทับไว้ด้านในของปกหน้าและปกหลังหนังสือชุดเปิดโลกวิทยาศาสตร์
- สตง. ภูมิภาคที่ ๑๑ ทักท้วงว่าการเบิกจ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด อ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ถูกต้อง
- คณะกรรมการตรวจรับพัสดุมี ๗ คน โดยมี ๓ คน ฟ้องเพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ได้แก่
 - ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ (ปลัด อบจ.)
 - ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ (ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม)
 - ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ (นักบริหารการศึกษา ๗)

คำถาม

การกระทำของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ??? ➡

- เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ด้านในปกหนังสือ มีการลงรูปภาพ ชื่อและตำแหน่งของผู้บริหารและสมาชิกสภา อบจ. จึงขัดต่อหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหนังสือกระทรวงมหาดไทย
- แม้จะมีการส่งมอบหนังสือจำนวนครบถ้วนตามสัญญาแต่ก็**ไม่ถูกต้องทั้งหมด**
- ในฐานะกรรมการตรวจรับพัสดุจึงมี**หน้าที่**รายงานให้นายก อบจ. รับทราบภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันตรวจพบ
- การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามตรวจรับพัสดุแล้วมีความเห็นแต่เพียงว่ามีปริมาณ และคุณภาพครบถ้วน โดยมีได้รายงานเรื่องการลงรูปภาพของผู้บริหารและสมาชิกสภา อบจ. ในปกหนังสือดังกล่าวให้นายก อบจ. รับทราบ จึงเป็นการตรวจรับพัสดุที่ไม่ชอบด้วยระเบียบและหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้อง

คำถาม

กรรมการตรวจรับพัสดุ “จงใจ” หรือ “ประมาทเดินเล่ออย่างร้ายแรง” ???

- จึงต้องถือว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ ในฐานะกรรมการตรวจรับพัสดุ และเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของหน่วยงานที่จัดซื้อพัสดุ มิได้ใช้ความระมัดระวังตรวจสอบบันทึกข้อตกลงการซื้อ และมีได้รายงานการลงรูปภาพให้นายก อบจ. ทราบ ถือได้ว่าการกระทำโดย**ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**

- ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ (นักบริหารการศึกษา ๗) นอกจากจะเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุแล้ว ยังเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับผู้ขายให้ลงรูปผู้บริหารและสมาชิกสภา อบจ. ไว้ด้านในปกหน้าและปกหลังของหนังสือภายหลังการทำบันทึกข้อตกลงการซื้อแล้ว ถือได้ว่าเป็น**การจงใจปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย**

คำถาม กรณีนี้เกิดความเสียหายแก่ อบจ. หรือไม่ อย่างไร ???

- แม้ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้โต้แย้งว่า ตรวจรับพัสดุที่มีปริมาณหรือเนื้อหาของหนังสือและสื่อการเรียนการสอน ไม่ถูกต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้
- ไม่ปรากฏว่าหนังสือและสื่อการเรียนการสอนดังกล่าวไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- อบจ. มิได้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากการจัดทำหนังสือดังกล่าวก็ตาม

- แต่การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามกระทำผิดโดยมิได้ปฏิบัติตามระเบียบและหนังสือกระทรวงมหาดไทย เป็นผลให้ อบจ. ต้องจ่ายเงินงบประมาณให้แก่ผู้ขายในการจัดซื้อหนังสือโดยใช้ในการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคลของผู้บริหารและสมาชิกสภา อบจ. ด้วย
- ซึ่งในส่วนของการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวไม่อาจเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณได้ เป็นเหตุให้ อบจ. ได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔๒๐ แห่ง ป.พ.พ.
- จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา ๘ ประกอบกับมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

คำถาม ความเสียหายเท่าไร และกรรมการแต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้เพียงใด ???

- แต่โดยที่การลงรูป ชื่อ และตำแหน่งของผู้บริหารและสมาชิกสภา อบจ. ไว้ด้านปกหน้าและปกหลังของหนังสือ **ไม่ได้มีการเบิกจ่ายเงินเพิ่มเติม**ไปจากการจัดซื้อหนังสือดังกล่าวตามปกติ ในเงินจำนวน ๗,๒๔๕,๐๐๐ บาท
- ความเสียหายในส่วนของการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคลดังกล่าว จึงเป็น ความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้
- แต่เมื่อพิจารณาจากพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำละเมิดแล้ว เห็นควร **กำหนดค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย**ในส่วนนี้ให้แก่ อบจ. จำนวนร้อยละ ๒ ของเงินจำนวน ๗,๒๔๕,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงิน ๑๔๔,๙๐๐ บาท

สัดส่วนความรับผิดชอบ

- โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๓ (จงใจ) ควรรับผิดชอบร้อยละ ๘๐ ของความเสียหาย
- ส่วนกรรมการตรวจรับพัสดุที่เหลือ (จำนวน ๖ คน) มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายเป็นจำนวนร้อยละ ๒๐ ของความเสียหาย คิดเป็นเงิน ๒๘,๕๘๐ บาท
- แต่โดยที่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุมีทั้งหมด ๗ คน ซึ่งกรรมการตรวจรับพัสดุบางคน ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบ
- แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงต้องรับผิดชอบตามส่วนของตน
- และเมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ต้องรับผิดชอบในส่วนของตนตามจำนวนข้างต้นแล้ว ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ (ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง) จึงต้องรับผิดชอบ ๑ ใน ๖ ของเงินจำนวน ๒๘,๕๘๐ บาท คิดเป็นเงินคนละ ๔,๗๖๐ บาท

**องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่ายเงินงบประมาณไม่ถูกต้อง
: กรณีการเบิกจ่ายเงินล่วงลำเงินสะสม**

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๐๑/๒๕๖๒

ข้อเท็จจริง

- สตง. ภูมิภาคที่ ๕ ตรวจสอบการเงินทั่วไปของ อบต. พบว่า **ในงวดการเงินปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีการนำเงินสะสมไปใช้โดยไม่ได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ** ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นเงินจำนวน ๑,๔๕๔,๕๐๖.๔๑ บาท

ในงวดการเงินปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑

รายรับจริง จำนวน ๑๔,๒๔๒,๐๔๕.๘๐ บาท

รายจ่ายจริง จำนวน ๑๕,๖๙๕,๑๓๖.๒๑ บาท

มีรายจ่ายสูงกว่ารายรับ จำนวน ๑,๔๕๔,๕๐๖.๔๑ บาท

เงินสะสม ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ ติดลบจำนวน ๑,๒๖๕,๔๒๓.๔๖ บาท

ฟ้องเพิกถอนคำสั่งให้ชดใช้ความรับผิดทางละเมิด

- คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายก อบต.) เห็นว่าไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
- กรมบัญชีกลาง เห็นว่า มีการเบิกจ่ายเงินล่วงล้ำเงินสะสม พฤติการณ์ถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ อบต. ได้รับความเสียหาย แต่เนื่องจากการนำเงินสะสมไปใช้ดังกล่าวเป็นการใช้เพื่อบริการสาธารณะและประชาชนได้รับประโยชน์อยู่บ้าง จึงให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายในอัตราร้อยละ ๕๐ ของค่าเสียหาย
 - ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตำแหน่งปลัด อบต. ให้รับผิดชอบชดใช้ในอัตราร้อยละ ๒๐
 - ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลัง ให้รับผิดชอบชดใช้ในอัตราร้อยละ ๔๐
 - ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๔ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ เป็นลูกจ้างประจำ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี (คนตรวจฎีกา) รับผิดชอบชดใช้ในอัตราร้อยละ ๒๐ โดยแบ่งความรับผิดตามสัดส่วนของจำนวนเงินที่แต่ละคนได้ตรวจฎีกา
- นายก อบต. จึงมีคำสั่ง ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ชดใช้ค่าเสียหายแก่ อบต. ตามความเห็นของกรมบัญชีกลางดังกล่าว เจ้าหน้าที่ทั้ง ๔ ราย นำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่ง

คำวินิจฉัย

ในงวดการเงินปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามรายงานการตรวจสอบการเงินทั่วไป

รายรับจริง จำนวน ๑๔,๒๔๒,๐๔๕.๘๐ บาท

รายจ่ายจริง จำนวน ๑๕,๖๕๕,๑๓๖.๒๑ บาท

มีรายจ่ายสูงกว่ารายรับ จำนวน ๑,๔๑๓,๐๙๐.๔๑ บาท

เงินสะสม ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ ติดลบจำนวน ๑,๒๖๕,๔๒๓.๔๖ บาท

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๐๑/๒๕๖๒

- การที่ อบต. มีรายจ่ายสูงกว่ารายรับจำนวน ๑,๔๑๓,๐๙๐.๔๑ บาท แสดงให้เห็นว่า มีเงินรายได้ไม่เพียงพอที่จะเบิกจ่ายได้ ตามข้อ ๓๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑
- จึงมีการนำเงินสะสมคงเหลือ จำนวน ๑๘๕,๔๘๒.๕๕ บาท มาใช้ ซึ่งทำให้เงินสะสม ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ ติดลบจำนวน ๑,๒๖๕,๔๒๓.๔๖ บาท

รายการที่มีการใช้เงินสะสมจำนวน ๓ รายการ เป็นเงินจำนวน ๑,๒๙๐,๑๔๘ บาท

๑. ค่าก่อสร้างวางท่อระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก หมู่ที่ ๓ เป็นเงินจำนวน ๕๑๖,๐๐๐ บาท

๒. ค่าอาหารเสริม (นม) โรงเรียน เป็นเงินจำนวน ๑๕๔,๕๙๔ บาท

๓. จ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) สำหรับข้าราชการและพนักงานจ้าง เป็นเงินจำนวน ๖๑๙,๕๕๔ บาท

ใช้เงิน
สะสมได้
หรือไม่ ???

ระเบียบในการจ่ายเงินสะสม

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิก จ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑

“ทุนสำรองเงินสะสม”

หมายความว่า ยอดเงินสะสมจำนวนร้อยละ สิบห้า ของยอดเงินสะสม ประจำทุกสิ้น ปีงบประมาณ เพื่อรักษาเสถียรภาพการเงิน การคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักเกณฑ์การจ่าย ข้อ ๘๗

“เงินสะสม”

“เงินสะสม” หมายความว่า เงินที่เหลือจ่ายจากเงินรายรับตาม งบประมาณ รายจ่ายประจำปีและหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และให้หมายความรวมถึงเงินรายรับอื่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับไว้ภายในวันสิ้นปีงบประมาณ หลังจากที่ได้หักทุนสำรองเงิน สะสมไว้แล้ว และรวมทั้งเงินสะสมปีก่อน ๆ ด้วย

หลักเกณฑ์การจ่าย ข้อ ๘๙ ข้อ ๙๐ และข้อ ๙๑

“ทุนสำรองเงินสะสม” เพื่อรักษาเสถียรภาพการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

15 %

การจ่ายเงินทุน
สำรองสะสม

สภาท้องถิ่น
+ผวจ.

สภาท้องถิ่น

ข้อ ๘๗ วรรคหนึ่ง ทุกวันสิ้นปีงบประมาณ เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ปิดบัญชีรายรับรายจ่ายแล้ว ให้กันยอดเงินสะสมประจำปีไว้ร้อยละสิบห้า ของทุกปี เพื่อเป็นทุนสำรองเงินสะสม

ข้อ ๘๗ วรรคสอง อปท.อาจใช้จ่ายเงินทุนสำรองเงินสะสมได้ กรณีดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ยอดเงินสะสมคงเหลือไม่ถึงร้อยละสิบห้าของเงินสะสม ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ของปีงบประมาณนั้น ให้ขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น และ **ขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด**

(๒) กรณีที่ปีใด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมียอดเงินทุนสำรองเงินสะสม เกินร้อยละสิบห้า ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น หากมีความจำเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจนำเงินทุนสำรองเงินสะสมเฉพาะในส่วนที่เกินไปใช้จ่ายได้ภายใต้เงื่อนไขข้อ ๘๙ (๑) **โดยได้รับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น**

การจ่ายเงินสะสม (ระเบียบฯ แก้ไข ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๖๑)

- ข้อ ๘๘ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจใช้จ่ายเงินสะสมได้ โดยได้รับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ให้กระทำได้เฉพาะกิจการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเกี่ยวกับ

ด้านการบริการชุมชนและสังคม หรือ กิจการที่เป็นการเพิ่มพูนรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ กิจการที่จัดทำเพื่อบำบัดความเดือดร้อนของประชาชน ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือตามที่กฎหมายกำหนด

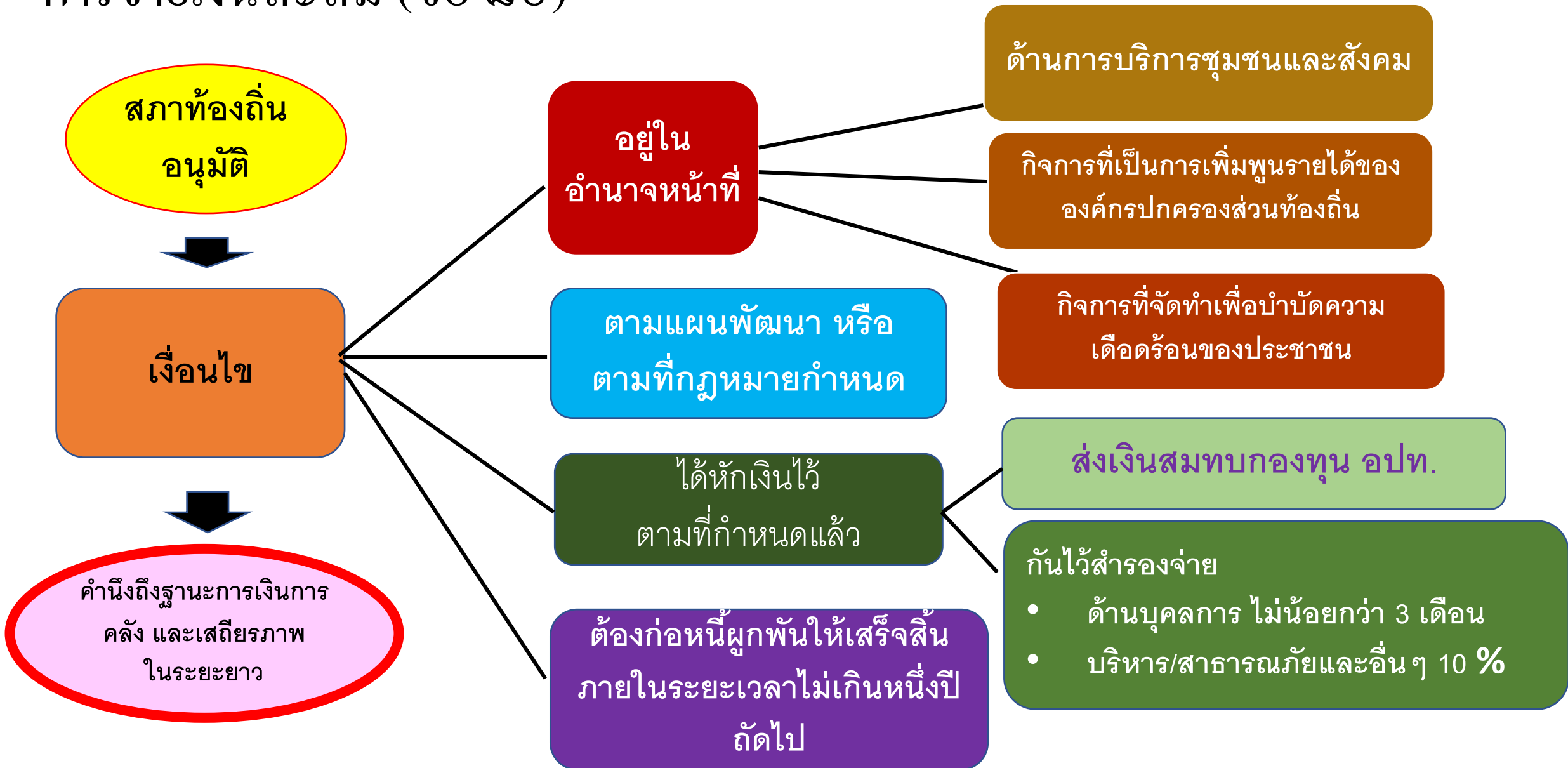
(๒) ได้ส่งเงินสมทบกองทุนส่งเสริมกิจการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท ตามระเบียบแล้ว

(๓) ให้กันเงินสะสมสำรองจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรไม่น้อยกว่าสามเดือนและกันไว้อีกร้อยละสิบของงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานและกรณีที่มีสาธารณภัยเกิดขึ้น

(๔) เมื่อได้รับอนุมัติให้ใช้จ่ายเงินสะสมแล้ว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการ ก่อหนี้ผูกพันให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีถัดไป หากไม่ดำเนินการภายในระยะเวลา ที่กำหนดให้การใช้เงินสะสมนั้นเป็นอันพับไป

ทั้งนี้ ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้จ่ายเงินสะสม โดยคำนึงถึงฐานะการเงินการคลังขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเสถียรภาพในระยะยาว

การจ่ายเงินสะสม (ข้อ ๘๕)

สภาท้องถิ่น
อนุมัติ

เงื่อนไข

คำนึงถึงฐานะการเงินการ
คลัง และเสถียรภาพ
ในระยะยาว

อยู่ใน
อำนาจหน้าที่

ตามแผนพัฒนา หรือ
ตามที่กฎหมายกำหนด

ได้หักเงินไว้
ตามที่กำหนดแล้ว

ต้องก่อนนี้ผูกพันให้เสร็จสิ้น
ภายในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี
ถัดไป

ด้านการบริการชุมชนและสังคม

กิจการที่เป็นการเพิ่มพูนรายได้ของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กิจการที่จัดทำเพื่อบำบัดความ
เดือดร้อนของประชาชน

ส่งเงินสมทบกองทุน อปท.

กันไว้สำรองจ่าย

- ด้านบุคลากร ไม่น้อยกว่า 3 เดือน
- บริหาร/สาธารณภัยและอื่นๆ 10 %

การจ่ายเงินสะสมในภารกิจตามนโยบายเร่งด่วน ของรัฐบาลหรือกระทรวงมหาดไทย (ข้อ ๘๕/๑)

- ในกรณีที่มีภารกิจตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลหรือกระทรวงมหาดไทย และจำเป็น ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและงบประมาณดังกล่าวไม่เพียงพอและไม่ต้องด้วยเงื่อนไขการใช้จ่ายเงินสะสมหรือเงินทุนสำรองเงินสะสมตามข้อ ๘๗ และข้อ ๘๙
- ปลัดกระทรวงมหาดไทย อาจอนุมัติยกเว้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้จ่ายจากเงินสะสมหรือเงินทุนสำรองเงินสะสมได้ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การจ่ายเงินสะสม ด้านบุคคล (ข้อ ๙๐)

ข้อ ๙๐ กรณีที่งบประมาณรายจ่ายประกาศใช้บังคับแล้ว มีงบประมาณไม่เพียงพอที่จะจ่ายหรือไม่ได้ตั้งงบประมาณเพื่อการนั้นไว้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ่ายขาดเงินสะสมได้ โดย**ได้รับอนุมัติจากผู้บริหารท้องถิ่น**ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) **รับโอน เลื่อนระดับ เลื่อนขั้นเงินเดือน**พนักงานส่วนท้องถิ่น
- (๒) **เบิกเงิน**ให้ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการสภาท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น พนักงานส่วนท้องถิ่น **ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินตามกฎหมาย**ว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ตลอดจนลูกจ้างซึ่งมีสิทธิได้รับเงินอื่นตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการ กระทรวงมหาดไทย **ในระหว่างปีงบประมาณ**
- (๓) ค่าใช้จ่ายตาม (๑) และหรือ (๒) ให้ถือเป็นรายจ่ายในปีงบประมาณนั้น

การจ่ายเงินสะสม : กรณีฉุกเฉินที่มีสาธารณภัย

ผู้บริหาร
ท้องถิ่น
อนุมัติ

- ข้อ ๙๑ ภายใต้บังคับข้อ ๘๙
- ในกรณีฉุกเฉินที่มีสาธารณภัยเกิดขึ้น
- ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติ ให้จ่ายขาดเงินสะสมได้
- ตามความจำเป็นในขณะนั้น
- โดยให้คำนึงถึงฐานะการเงิน การคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

กรณีที่มีระเบียบกำหนดไม่ให้จ่ายจากเงินสะสม

เงินโบนัส

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการกำหนดเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัลประจำปีแก่พนักงานส่วนท้องถิ่น ให้เป็นรายจ่ายอื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗

ข้อ ๖ การจ่าย ประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัลประจำปี ตามข้อ ๕

- ✓ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่คณะกรรมการกลาง และคณะกรรมการจังหวัด กำหนด
- ✓ โดยการตั้งจ่ายไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปี และ
- ✓ **ไม่ให้นำเงินสะสมมาจ่าย**

เงินอุดหนุน

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๔ อปท. อาจตั้งงบประมาณให้เงินอุดหนุนหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนได้ภายใต้หลักเกณฑ์ ดังนี้

(๔) อปท. ได้เห็นสมควรให้เงินอุดหนุนแก่หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน

- ✓ ให้นำโครงการขอรับเงินอุดหนุนบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น
- ✓ และตั้งงบประมาณไว้ ในหมวดเงินอุดหนุน
- ✓ **ห้ามจ่ายจากเงินสะสม** ทุนสำรองเงินสะสม หรือเงินกู้

- โดยที่มีการเบิกจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) สำหรับข้าราชการและพนักงานจ้าง โดยไม่ได้มีการขออนุมัติจากผู้มีอำนาจอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๘๗ และข้อ ๘๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นเหตุให้มีการจ่ายขาดเงินสะสมมากเกินไปจนความจำเป็น และมีผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของ อบต.
- การกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ ถือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายทำให้ อบต. ได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อ อบต. ตามมาตรา ๔๒๐ แห่ง ป.พ.พ.
- และแม้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ ได้ร่วมลงชื่อในฎีกาเบิกจ่ายเงินกรณีดังกล่าว โดยไม่ปรากฏว่ามีพฤติการณ์ทุจริตหรือจงใจปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายทำให้ อบต. ได้รับความเสียหาย
- เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ มีอำนาจหน้าที่ แต่ไม่ควบคุมและตรวจสอบให้มีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของ อบต. ให้เป็นไปโดยถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย และยังร่วมลงชื่อในฎีกาเบิกจ่ายเงินโบนัส เป็นเหตุให้มีการจ่ายขาดเงินสะสมมากเกินไปจนความจำเป็น ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงิน และเป็นการไม่รักษาวินัยทางการคลัง ทำให้ อบต. ได้รับความเสียหาย
- พฤติการณ์ดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้ อบต. ได้รับความเสียหาย ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ อบต.

คำวินิจฉัย : หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ (ตำแหน่งปลัด อบต.)

- ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นปลัด อบต. และมีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่งบประมาณของ อบต.
- มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ของ อบต. ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง กลั่นกรอง และตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนนำเรื่องเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาให้ความเห็นชอบอนุมัติ
- แต่ไม่กำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ของ อบต. ทำบัญชีให้ถูกต้อง ทั้งยังเป็นผู้เห็นชอบเสนอขออนุมัติต่อ นายก อบต. และเป็นผู้ร่วมลงชื่อในฎีกาเบิกจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (เงินรางวัลประจำปี) สำหรับข้าราชการและพนักงานจ้างของ อบต. ตามฎีกาเบิกเงินนอกงบประมาณรายจ่าย เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ และเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณี ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๒๐

คำวินิจฉัย : หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลัง

- ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นหัวหน้าหน่วยงานคลังของ อบต. ตามข้อ ๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗
- มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้บริหารและเจ้าหน้าที่งบประมาณในการควบคุมงบประมาณรายจ่ายตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑
- และในฐานะผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ กำนันรองงานและตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำเรื่องเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาให้ความเห็นชอบ
- และมีหน้าที่จัดทำงบแสดงฐานะการเงินและงบอื่นๆ
- แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ กลับลงชื่อในฎีกาโดยไม่ตรวจสอบว่ามีการเบิกจ่ายเงินล่วงหน้าลงเงินสะสม และเสนอให้มีการเบิกจ่ายเงิน โดยที่ยังไม่ได้ขออนุมัติจากผู้มีอำนาจ และเป็นผู้ร่วมลงชื่อในฎีกาเบิกจ่ายเงินดังกล่าว

เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณี ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๒๐

คำวินิจฉัย : หน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ตรวจฎีกาเบิกเงิน

- ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีของ อบต. และมีฐานะเป็นผู้ตรวจฎีกาในลำดับต้น
- มีหน้าที่ตรวจสอบว่ามีงบประมาณเพียงพอ รายการถูกต้องตรงกับหมวดและประเภทในงบประมาณหรือไม่
- แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ **ไม่ได้ตรวจสอบยอดเงินสะสมคงเหลือว่า ได้มีการเบิกจ่ายเงินในฎีกาจนล่วงล้ำเงินสะสม ไม่ได้ตรวจสอบระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบก่อนที่จะลงชื่อในฎีกา และเป็นผู้ร่วมลงชื่อในฎีกาเบิกจ่ายเงินดังกล่าว**

เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณี ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๒๐

ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
: กรณียกเลิกการประกวดราคาไม่ชอบด้วยระเบียบ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๐๒ - ๘๐๗/๒๕๖๕

ข้อเท็จจริง

- เทศบาลจะดำเนินโครงการก่อสร้างระบบประปา ราคากลาง ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- การประกวดราคา ครั้งที่ 1 ตามประกาศลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๗ ประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างระบบประปา มีผู้ยื่นซองประกวดราคา ๗ ราย
- คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา (ครั้งที่ ๑) เสนอรายชื่อผู้เสนอราคาต่ำสุด ๓ ลำดับ ที่มีคุณสมบัติครบที่จะรับไว้พิจารณา ดังนี้

(๑) บริษัท ช.	เสนอราคา ๒,๔๘๐,๐๐๐ บาท (ต่ำกว่าราคากลาง ๓๘ %)
(๒) หจก. จ.	เสนอราคา ๒,๖๒๑,๕๐๐ บาท
(๓) บริษัท ท.	เสนอราคา ๓,๑๗๐,๐๐๐ บาท

และมีความเห็นเสนอให้ บริษัท ช. ยืนยันเหตุผลที่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้

- บริษัท ช. ชี้แจงยืนยันว่าดำเนินการก่อสร้างในราคาดังกล่าวได้จริง
- ผอ.กองช่าง มีบันทึกความเห็นเสนอนายกเทศมนตรีว่า คำชี้แจงไม่มีเหตุผลเพียงพอ
- นาย ก. นายกฯ สั่งให้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา (ครั้งที่ 1) พิจารณาข้อเสนอของ ผอ.กองช่าง
- คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา (ครั้งที่ 1) เห็นด้วยกับความเห็นของ ผอ.กองช่าง และเสนอความเห็นต่อนายกฯ ให้ยกเลิกการประกวดราคา และดำเนินการประกวดราคาใหม่ (ไม่ได้เสนอผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ)
- นาย ก. นายกเทศมนตรีเห็นด้วยและมีคำสั่งให้ดำเนินการประกวดราคาใหม่

- เจ้าหน้าที่พัสดุ จึงเสนอบันทึกรายงานต่อนายกฯ ขออนุมัติยกเลิกการประกวดราคา และดำเนินการประกวดราคาใหม่ เป็นครั้งที่ ๒ โดยเสนอผ่าน หัวหน้าส่วนการคลัง และปลัดเทศบาล
- นาย ก. นายกเทศมนตรี มีประกาศยกเลิกการประกวดราคา และดำเนินการประกวดราคาใหม่ และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา (ครั้งที่ ๒) และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง
- การประกวดราคา ครั้งที่ ๒ มีผู้ยื่นซองประกวดราคา ๖ ราย แต่มีคุณสมบัติถูกต้องเพียง ๓ ราย
- ผู้เสนอราคาต่ำสุด คือ บริษัท ช. เสนอราคา ๓,๙๗๐,๐๐๐ บาท
- เทศบาลทำสัญญาจ้าง เลขที่ ๕/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๗ จ้าง บริษัท ช. ให้ก่อสร้างดังกล่าว

❖ สดง. ภูมิภาคที่ ๒ มีหนังสือแจ้งผลการสืบสวนว่า การประกวดราคาครั้งที่ ๒ ทำให้ บริษัท ช. เข้ามาเป็นคู่สัญญา ในวงเงินค่าจ้างที่สูงกว่า ราคาที่ บริษัท ท. ที่ได้เสนอราคาในการประกวดราคา ครั้งที่ ๑ จำนวน ๘๐๐,๐๐๐ บาท (๓,๙๗๐,๐๐๐ - ๓,๑๗๐,๐๐๐) ทำให้เทศบาลได้รับความเสียหาย

- การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด
- หลังจากนั้น มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน
- ผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามคำสั่งดังกล่าวจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้เพิกถอนคำสั่ง

ประเด็นที่ต้องพิจารณา

- ✓ ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด และออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
- ✓ การประกวดราคาโครงการก่อสร้างระบบประปาดังกล่าว เป็นไปโดยชอบด้วยระเบียบ กฎหมายหรือไม่
- ✓ คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา ครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ รวมถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่พัสดุ หัวหน้าส่วนการคลัง ปลัดเทศบาล กระทำละเมิดต่อเทศบาลโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือไม่
- ✓ เทศบาลได้รับความเสียหาย หรือไม่ เพียงใด
- ✓ เจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละรายจะต้องรับผิดชอบหรือไม่ เพียงใด

ประเด็น : ผู้ใดจะเป็นมีอำนาจผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

- กรณีนี้ นาย ก. ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีอยู่ในขณะนั้น เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ที่จะต้องถูกสอบสวนและอาจต้องรับผิดทางละเมิดในกรณีนี้ด้วย
- จึงเป็นคู่กรณีในคำสั่งทางปกครอง ซึ่งต้องห้ามมิให้ดำเนินการพิจารณาทางปกครองเกี่ยวกับการสั่งให้เจ้าหน้าที่รับผิดทางละเมิดกรณีนี้ ตามมาตรา ๕ มาตรา ๑๓ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
- ดังนั้น ผู้กำกับดูแลเทศบาล จึงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองเกี่ยวกับการสั่งให้เจ้าหน้าที่รับผิดทางละเมิดในกรณีนี้
- ตามมาตรา ๗๑ แห่ง พ.ร.บ.เทศบาล (ที่ใช้บังคับในขณะนั้น) กำหนดให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจกำกับดูแลเทศบาล โดยมีนายอำเภอเป็นผู้ช่วยเหลือในส่วนของเทศบาลตำบล
- เมื่อกรณีนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัด ได้มอบหมายให้นายอำเภอ ในฐานะผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยในการกำกับควบคุมดูแลเทศบาลในพื้นที่ ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

➤ พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ “**คู่กรณี**” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือคัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง เนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้ จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

(๑) เป็นคู่กรณีเอง

➤ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๑๒/๑ ในกรณีที่มีเหตุอันควร เชื่อได้ว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ กระทำให้เกิดความเสียหายหรือมีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ หน่วยงานของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชา หรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการ ปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานของ รัฐมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ

➤ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลเทศบาล ในจังหวัดนั้น...

วรรคสอง อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการ จังหวัดตามวรรคหนึ่ง ... สำหรับเทศบาล เมืองและเทศบาลตำบล ผู้ว่าราชการจังหวัด จะมอบหมายให้นายอำเภอปฏิบัติการแทน สำหรับเทศบาลที่อยู่ในอำเภอนั้น โดยจะ กำหนดเงื่อนไขในการใช้อำนาจหน้าที่ไว้ ด้วยหรือไม่ก็ได้

ประเด็น : เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบทางละเมิดจากการประกวดราคา โครงการก่อสร้างระบบประปาดังกล่าว หรือไม่ (ต่อ)

- เมื่อนายกเทศมนตรีเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา (ครั้งที่ 1) ที่เห็นด้วยกับความเห็นของ ผอ.กองช่าง ว่าคำชี้แจงของ บริษัท ช. ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด ไม่มีเหตุผลเพียงพอ
- เช่นนี้ เทศบาลจะต้องพิจารณาผู้เสนอราคาต่ำลำดับต่อไปแทน จะยกเลิกการประกวดราคา เสียทีเดียวไม่ได้ เนื่องจากยังจะต้องพิจารณาผู้เสนอราคาต่ำลำดับถัดไป ได้แก่ หจก. จ. และ บริษัท ท. ที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา (ครั้งที่ ๑) ได้คัดเลือกไว้
- จึงไม่เข้าเงื่อนไขที่จะยกเลิกการประกวดราคา ตามข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ ของระเบียบ มท. ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ (ระเบียบที่ใช้บังคับในขณะนั้น)
- การที่นายกเทศมนตรีสั่งการให้มีการประกวดราคาใหม่ (ครั้งที่ ๒) จึงเป็นการดำเนินการไม่เป็นไปตาม ขั้นตอนของการประกวดราคา

ประเด็น : เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบทางละเมิดจากการประกวดราคา โครงการก่อสร้างระบบประปาดังกล่าว หรือไม่ (ต่อ)

- และจากการประกวดราคาใหม่ (ครั้งที่ ๒) เทศบาลได้ทำสัญญาจ้าง บริษัท ช. ค่าจ้าง ๓,๙๗๐,๐๐๐ บาท อันเป็นราคาที่สูงกว่าราคาที่ บริษัท ท. ผู้เสนอราคาต่ำที่อยู่ในลำดับต่อไปและมีคุณสมบัติครบถ้วนที่เสนอราคาในการประกวดราคาครั้งที่ 1 (เสนอราคา ๓,๑๗๐,๐๐๐ บาท)
- เป็นเหตุให้เทศบาลต้องจ่ายค่าจ้างสูงกว่าที่ควร และถือว่าได้รับความเสียหาย เป็นเงิน ๘๐๐,๐๐๐ บาท
- การประกวดราคาโดยผิดขั้นตอนดังกล่าว จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อเทศบาล
- และเมื่อกรณีดังกล่าวกระทำโดยเจ้าหน้าที่เทศบาลหลายคนที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการแทนเทศบาล เจ้าหน้าที่ที่ทำการละเมิดดังกล่าวจำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เทศบาล

ประเด็น : เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบเพียงใด (ต่อ)

❑ ความรับผิดชอบของหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ และเจ้าหน้าที่พัสดุ

- ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ และเจ้าหน้าที่พัสดุ เมื่อได้รับคำสั่งยอมมีหน้าที่ตามกฎหมายต้องดำเนินการตามวิธีการจัดซื้อจัดจ้างให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ
- ถือเป็นตำแหน่งหลักในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบพัสดุฯ

❑ หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ

- เป็นผู้บังคับบัญชาและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่พัสดุ และมีหน้าที่โดยตรงในการเสนอแนวทางการประกวดราคาพร้อมเสนอแนะวิธีประกวดราคาต่อนายกเทศมนตรี ซึ่งมีโอกาสทำความเข้าใจทั่วทั้ง/เสนอแนะ แต่ไม่เสนอแนวทางที่ถูกต้อง เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามระเบียบพัสดุฯ และหน้าที่พื้นฐานเบื้องต้นที่ต้องกระทำ
- จึงเป็นการกระทำโดย**ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**
- ให้รับผิดชอบร้อยละ ๕ ของความเสียหาย คิดเป็นเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท

ประเด็น : เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบเพียงใด (ต่อ)

□ เจ้าหน้าที่พัสดุ

- มีหน้าที่ในการจัดทำเอกสาร หนังสือต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกวดราคา
- กรณียังเป็นผู้ลงนามในฐานะเจ้าหน้าที่พัสดุ ในบันทึกเสนอต่อนายกฯ ขออนุมัติยกเลิกการประกวดราคา และดำเนินการประกวดราคาใหม่ เป็นครั้งที่ ๒
- โดยไม่ได้เสนอแนะให้ปฏิบัติอย่างถูกต้องเสียก่อน
- จึงเป็นการกระทำโดย**ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**
- แต่โดยที่การปฏิบัติอยู่ภายในการควบคุมบังคับบัญชาสั่งการของหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ
- จึงให้รับผิดชอบร้อยละ ๕๐ ของความรับผิดของหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ คิดเป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท

ประเด็น : เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบเพียงใด (ต่อ)

❑ ความรับผิดชอบของปลัดเทศบาล

❑ ในฐานะผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของหัวหน้าส่วนการคลังและเจ้าหน้าที่พัสดุ

- มีหน้าที่ควบคุมตรวจสอบความถูกต้องในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ก่อนนำเสนอเรื่องดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชา
- เมื่อได้รับบันทึกรายงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ซึ่งสามารถพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประกวดราคาที่ถูกต้องได้
- แต่กลับลงนามผ่านหนังสือเสนอนายกเทศมนตรีอนุมัติให้ประกวดราคาใหม่ เป็นครั้งที่ ๒
- โดยไม่ได้เสนอแนะให้ปฏิบัติอย่างถูกต้องเสียก่อน
- จึงเป็นการกระทำโดย**ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**
- จึงให้รับผิดชอบในฐานะผู้บังคับบัญชาชั้นต้นร้อยละ ๑๐ ของความเสียหาย คิดเป็นเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท

ประเด็น : เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบ (ต่อ)

□ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา ครั้งที่ 1

- มีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา เอกสารหลักฐานต่าง ๆ แล้วคัดเลือกผู้เสนอราคา ในกรณีที่ผู้เสนอราคาต่ำสุดไม่ยอมเข้าทำสัญญาหรือข้อตกลงกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ในเวลาที่กำหนดตามเอกสารประกวดราคา ให้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาพิจารณาจากผู้เสนอราคาต่ำรายถัดไปตามลำดับ โดยให้เสนอรายงานผลการพิจารณาและความเห็นต่อผู้สั่งซื้อสั่งจ้าง เพื่อสั่งการ โดยเสนอผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ ตามข้อ ๔๓ (๑) และ (๓) ระเบียบ มท.ว่าด้วยการพัสดุฯ
- เมื่อคณะกรรมการฯ ทราบข้อเท็จจริงและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดจ้าง ย่อมต้องทราบกระบวนการ และขั้นตอนว่า เทศบาลจะดำเนินการต่อไปอย่างไรได้บ้าง
- แต่กลับไม่เสนอรายงานความเห็นเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ผู้สั่งจ้างทราบเพื่อประกอบการพิจารณา ว่าควรจะต้องเรียกผู้เสนอราคาต่ำรายถัดไปเข้ามาทำสัญญาตามระเบียบพัสดุ ทั้งที่สามารถกระทำได้ รวมทั้งยังเป็นการเสนอรายงานโดยไม่ผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบ
- จึงเป็นการกระทำโดย**ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**
- จึงให้คณะกรรมการ ๓ คน แต่ละคนรับผิดชอบ ๕ ของความเสียหาย คิดเป็นเงินคนละ ๔๐,๐๐๐ บาท

ประเด็น : เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบเพียงใด (ต่อ)

- ❑ คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา ครั้งที่ ๒
 - ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งในส่วนที่ให้คณะกรรมการชุดดังกล่าวต้องรับผิดชอบ
 - ไม่มีการอุทธรณ์ในประเด็นนี้

คำถาม - คำตอบ

